

Nro. 53.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 30-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

A Kéhli tsata piatzról Dec. 12-kén e' képpen ír-
nak: A' Kéhli posta házra a' Császáriak teg-
nap 3 versben ütötenek ráájja, mellyeknek alkal-
matosságával, a' két leg első próba tételekben Ob-
rister *Haid* és még egy Obristlieutenánt kemény se-
bet kaptanak, végtére pedig *Engelhard* Hadnagy
a' Frantziákon erőt vévén, a' posta házat el-foglal-
ta, a' kinek vitézül való maga viseletét *Károly*
Hertzeg meg-ditsérte. A' mi veszttségünk az el-
lenség vesztségénél sokkal kissebb. — A' Csá-
száriak folytathatják immár el-kezdett munkájo-
kat, a' minthogy a' harmadik *Paralellához*, is im-
már hozzá kezdettenek.

Basileából Dec. 14-kén. A' szomszédunkban lévő, szünetlen való ágyúzás, és a' haubitziáknak sűrű hullásai gyakran irtoztató és rettentő órákot okoz nekünk, a' melly tegnap leg nagyobb mértékiben vala. — *Hünningenben* egy széna magazinumra esvén az ágyú tüze, azt azonnal megemészttette, a' *Hünningeni* várat pedig az Austriaiak úgy meg-lödözték, hogy alig maradott egy két ház benne a' maga épségiben; kissebb *Hünningen* falvában is az ágyúk, és a' haubitzák tüzei kegyetlen pusztítást vittének véghez, a' mellynek tüze harmad fél órákor kezdődött-el, és a' melly mind a' két részről olyan keményen tartatott, hogy egy minuta alatt 40 — 50 lövést is meg lehetett számlálni, melly miatt a' föld is rezketett; minthogy pedig estvére kelve olyan nagy köd támodatt vala, hogy 20 lépésnyire se lehetett látni, annakokáért dél utánni 6 órákor ágyúzni mind a' két részről meg-szüntenek.

A' *Neuvidi* hid sántzában 25 Frantziák, *Neuvidben* pedig 25 Császári katonák maradtanak, azok a' mind a' két részről való tisztek pedig, a' kik az előbbeni szövetség szerént, a' neutralitas megtartása végett *Neuvidben* vóltanak, onnan Dec. 12-kén el-mentenek. — A' Frantziai katonaságnak egy része, téli quartelyra *Hollandiában* ment-bé. — A' Gen. *Kray* fő kvártélja *Dietzbe* tétetett által. — A' *Mosella* mellyékire, Frantzia Ország belső részéről egynéhány rendbéli truppok, ártillériák, és munitziók érkeztenek-meg.

Német Ország.

A' fegyverszünéstől a' *Selz* vize környékén is igen nagyon kezdettének beszélleni a' Frantziák, kik közül, az onnan jött levelek szerént is, a' Respublika katonái nagyon erőssen szökdösnek, a' gyalogság százanként haza felé vissza szökni, a' lovasságnak nagyobb része pedig a' Császáriakhoz kezdett által menni.

Vormatiából Dec. 16-kán. Ide tegnap estve érkezett által egy stabalis tizt, egy mellette lévő trombitással, a' kik, a' mint észre lehetett venni, a' fegyverfűzésről való *Pactumat* fogják által vinni *Kreuznachba* a' Frantzia Generálhoz. Ezen város előtt *Pfiffingheim* felé, a' Császári és Frantzia forpolztak között két órákig tartó tsata tartatott, a' melly alkalmatossággal a' Császáriak a' Frantziák közül egyet el-fogtanak. — A' *Grünstadt* környékire ment *Lefevre* divisiójának fele, *Neuvid* felé ismét vissza ment, és tsak a' 4-dik huszár regiment, és két fél brigada, és így mind öfzveséggel, mintegy 3000-ren maradtanak még ezen a' környeken. Generál *Grepier Gelsheimnál*, egy reserva ártillérista sereg pedig *Kaiserslauternél* fekszik.

Vestphaliából azt írják, hogy *Lüttichben* a' Dominikánusok templomában vólt *Mária* menybe menetele képének hová lett léte felöll, mellyet *Bertholet* festett, és a' leg hiresebb képek közül való vólt, rég az ideje hogy semmit sem lehetett tudni, most pedig nem régiben egy katona tár szekere tetején találtatott-meg, mellyet azon szekér kotsissa, a' szekere bé-fedésére nézve fel vagdalt vala.

Hanauból Dec. 20 kán. A' Gen. *Grey* fő kvártélja *Diezbe* tétetett által, Gen. *Milius Eimburgban*, Gen. *Fink Emsben*, Gen. *Bradi Bendorfban*, Gen. *Gontreuil Montabauerben*, és Gen. *Canisius Rastaedtenben* vagynak.

A' gyalogság *Ems*, *Dierdorf*, *Limbürg*, *Rastaedten*, *Nassau*, *Bendorf* és *Montabauer* körül, a' lovasság pedig *Rastaedten*, *Schwalbach*, *Selters*, *Würgers*, és *Wisbaden* körül telepedett-le. — A' Generál *Werneck* corpussa is hasonlóképpen téli kvártélyra szálván-bé, azért az *Rénus* alsó melylyékin tsendesség, és mostonanság semmi nevezetes hadi dolog nem fog történni, ide értvén hogyha a' fennebb irt tudósittás igaz talál lenni, mellyről a' hivatalbeli levelek még mind halgatnak.

Batáviai Respublika.

Banda és *Amboina* szigetjeinek a' Hollándusoktól való el-vételek iránt, úgy kezdettenek vólt közönségesen vélekedni az emberek, hogy a' Hollándusok azon majd igen meg fognak busulni de a' dolog egészen ellenkező módon adta elé magát a' Dec. 6-kán tartatott Nemzeti Gyűlésben, a' mikor a' Nemzeti Gyűlés, a' *Dániai* udvarhoz küldendő Respublika Ministere, Polgár *Bangemann Huygens*; és azon 5000 emberekből álló *Batáviai* truppoknak vezérléseket, a' mellyek nem a' *Beurnonville* vezérlése alatt vagynak, kézéhez vett Gen. Major, Polgár *Zuylen Nieveld* által, hiteket le-tétette vala. — E' mellett a' Nemzeti Gyűlés azt határozta-meg, hogy a' kereskedők azokat a' *Britanniai* portékákat, a' mellyeket Sept. 16-ka előtt vagy kész pénzel meg-vettek, vagy pedig meg-alkudtanak vala, ezeknek meg-bizonyításak mellett, az Országba bé vihetik ugyan, de más rendbélieket tellyességgel nem.

Austriai Belgium.

Brüsszelből Dec. 9-kén. A' Frantziák a' mi Departementumunkban, Országlásunkban, minden Igazgatás, és adó beli systemát fenekestől együtt fel-fordítván, ez által mintegy 30,000 tiztségekben helyhez tetett emberek vesztették el a' magok kenyereket, és mind e' miatt, mind pedig a' Frantziáknak, a' köz népre vetett nagy adoja miatt, itten a' békételenség igen nagy, mellyet hogyha a' meg-határozott idő alatt a' lakosok le-fizetni el-múlatnának, *Executió* béli büntetés mellett rajtok fel-vétetni fenyegettetnek. Illyen szelid uralkodás modja vagyon most itten! — Az elébbeni Országlás idején, a' város a' maga Ispotályját eltarthatta, most pedig a' Respublikai Országlás idején, alig szerkeztethetnek ölzve annyi pénzt, hogy azzal a' közönséges tiztviselők ki fizettethessenek; a' mostani Igazgatást folytató *Commisarius*, pedig a' Ispotályban lévő szegényeket, a'

rajtok való környörületesség végett, a' tehetősebb Polgárookra utasítja, kiken, ha ezek nem környörülnének, az éhség és a' rajtok lévő nyomorúság miatt kelletnék el-vefzniük.

Itten, és a' kerül bé lévő helységeekben is a' tolvajság olyan nagy mértékiben van, hogy soha ahoz hasonlóban nem vólt, mellynek oka az, hogy senkinek is élete el-vefztése alatt magánál fegyvert tartani nem lévén szabad, a' magok vagyonaikat, a' gonosz tévők ellen meg nem óltalmahaztyák. — Már most a' *Lüttichi* Klastromokból kezdték a' Frantziák a' szerzeteseket kiküldeni, a' kiknek el-nyomattatásokban menedék helyeik nem lévén, nagyobb részint az úgy nevezett *Bont* el-fogadni kéntelenítettének, de a' *Luxenburgiak* azt is meg-vetették.

Nagy Britannia.

Londonból Dec. 6-kán. A' *Portugalliai* kikötő helyekben egynéhány rendbéli hadakozó hajók készítettnek ki mindenféle munitziókkal, a' mellyek, a' *Portugallia* körül lévő *Anglus* escadrékkal fognak egyesítettetni. A' *Portugalliai* Igazgató Szék, a' határszélekre 60,000 embereket akar fegyverben ki-állítani, a' kiknek vezérléseket a' *Brasíliai* Hertzeg akarja a' maga kezihez venni. — A' következő elztendőre, az *Angliai* tábor szükségére való költség, 6 millióra vettetett. A' Parlamentum alsó házában, *Grey* azt a' kérdést adta elé, hogy a' *Szárdiniai* Királynak hadi segedelemben ígért 200,000 font sterlinget ki kelleneé fizetni? arra *Rose* azt felelte, hogy azon ígéretbe, a' *Szárdiniai* Király mostani környülállásai nem értettetenek, A' mostani háború folytatására való költség kipotlása végett *Pitt* által készített plánumnak, *London* várossa 100,000, maga *Pitt* 10,000, és *Dundás* is annyi ezer font sterling fizetése végett subscribaltanak, más rendbéli subscribensek is olly sokan találtattanak, hogy végtére sokaknak subscriptiói, bé se vétethettenek. — *Londonban* nem

régiben, a' város napkeleti részén, 12 házak égtenek el.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Directorium mind a' békesség meg-kötésiben foglalatoskodik; a' nép a' békességet kívánja, a' Factionisták pedig újjra nagy vakmerő bátorságra kezdettenek vetemedni, és a' *Párisi* gonoltságoknak se szere, se száma nintsen. Az inség és a' nyomorúság a' Polgárokat, mind inkább inkább kinozza; az egyik a' másik gyűlölése mind nagyobb mértékben vagyon, és a' Politicus test, egésszen ingadozván, hogy szinte szinte le-rodgyan, felölle egy *Párisi* Dec. 9-kén irt levélből ezeket olvassuk; és hogy a' Status vérző sebeit, ámbár áldozattal kellessék is azt meg-szerezni, de a' mentől hamarább meg-kötendő békességen kívül, semmi is egyéb meg nem orvosolhatja, az egyességet, egymáshoz való bizodalmat, semmi egyéb helyre nem állithatja.

Olasz Ország.

A' *Bétsi* udvari újság, az Olasz Orzági történetek közül most csak ezeket közli: Hogy a' Gen. *Buonaparte* felesége Nov. 26-kán *Genuába* érkeztén-meg, ottan nagy tilztelel fogadtatott, Dec. 2-kán pedig onnan *Májlandba* tért vissza, az akkor gyengélkedő egészségben lévő férjéhez, a' ki Dec. 13-kán még ottan vala.

A' *Bologna* várossa újj Constitutziója Dec. 4-kén elé-vétettétvén, a' 484 votumok közül, azon Constitutzió 454 votumok mellett el-fogadtatott, meg-erössített, és ki-hirdettetett; végtére pedig azon 36 személjeből álló Repraesentansok valófításokhoz fogtanak, a' kiknek a' *Pó* vizén innen lévő egyesült Statusoknak, Dec. 27-kén Regióban való ölzve gyűlésekben kellett meg-jelenni. — A' Pápa Ő Szentsége mostani 20,000 emberekből álló regularis trupjai 37000 emberekből állókra fognak neveltetni; a' verbuálás katona szedés pedig a' végett igen jól foly, és így a' háborúra való

nézve, az Ő Szentsége Birodalmaiban, még mind kemény készülétek tétettetnek.

Vincenzából Dec. 16-kán. Az *Austriai* truppok még mind a' magok elébbeni helyeikben vagynak, *Gen. Alvintzi* pedig addig semmit nem akar próbálni, míg *Kárinthiából* és *Kárnioliából*, az ő meg-erössítettésére útra indúlt seregek meg nem érkeznek. — *Olasz* Országban olly nagy marha dögi vagyon, hogy tsak a' *Bologna* és *Ferrára* tartományjaiban el-hüllött marhák számát 19,000-re vetik.

Dánia.

Koppenhágából Dec. 10-kén. A' *Stockholmban* lévő *Dániai* Minister Gróf *Bernstorftól* küldetett Kurir, az *Orosz* Császárné meg-halálozása hire mellett, azt a' tudósittást vitte *Koppenhágába*, hogy az új *Orosz* Császár, az *Angliával* való alliantz béli tractatust nemcsak helybe hagyta, hanem annak a' maga nevét alájja is irta, az eddig vólt finantz mestert, az *Ország* jövedelmeire vigyázó tisztviselet pedig nyugodalomra botsátatta menni. — *Koppenhágában* nem régiben egy *Ephraim Magnus* nevezetű 111 esztendeig élt Sidó halálozott-meg, a' ki *Lengyel* Országban *Lembergben* születet vala, *Koppenhágába* pedig 90 esztendeig lakott, kinek élete alatt *Dániában* négy Királjok vóltanak, és az 1728-ban történt *Koppenhágai* nagy égést is látta vala, az 1795-ben történt rettenetes tüzből pedig, mások által szabadittatott-ki, kinek életéről azt jegyzik-meg, hogy mindég fegyhetetlen életet élt, és egész életében, meg-halálozása előtt egy hónapig soha se vólt beteg, a' kinek a' közelebb múlt esztendőben igen jól talált festett képét, a' korona örökösse *Friedrich* Ő Királyi Hertzegsége vette-meg magának.

Spanyól Ország.

Madritból Nov. 4-kén. A' *Portugallia* határ szélein 18,000 emberekből álló hadi sereg fekszik, a' mellyet *Don Alvarez* vezérel. — A' *Spanyolok*

szárazon és vizén való erejek, mind *Gibráltár* felé készülnek menni, a' flották pedig a' *Toulo-niakkal* meg-erössítettván, 40 linea hajókból állanak, a' mellyek Admirál *Jervist* minhelyt el-kergethetik a' közép tengerről, azonnal *Gibráltárt* vészik körül, a' mellyet a' Gen. *Alancaster* vezérlése alatt 40,000 emberekből álló hadi sereg fog meg támodni. — *Sevillából* már is igen sok, és az ostromláshoz meg-kivántató ostromló eszközöket, és ezek mellett, 2000 mása puskaport, és felette sok bombit, és ágyú gollyóbisokat hoztanak ki.

Kadixből Nov. 8-kán. Az *Amérikába* való utozásra, és vagy 12 gyalog regimentnek általvitelire, 16 linéa hajók, és 4 fregatták készítettettek-el. — A' *Monárch* nevezetű hadakozó hajó, *Havannachból* Novemb. 4-kén érkezett meg, mellyet ha az Anglusok eltsiphettenek volna, nem tréfa dolog lett volna, mivelhogy azon a' Király számára, kész pénzben 4,409,000 piasterek; e' mellett pedig 992,630 piasterek ezüstbe, és arányban 96,546 piasterek vitettettek vala némelley privatus személjek számára.

A' *Jersey*, *Guernsey*, és *Wight* szigeteiben vólt 3000 Emigransokból álló regimentek, a' mellyek eddig Angliai soldon szolgáltának, a' *Portugalliai* szolgálatba és fizetésbe, immár általmentenek.

Elegyes Tudósittások.

Ostendeből azt irják, hogy mioltától fogva az ottan sequestralt hajók, a' sequestrum alóll fel-szabadítottanak, az óltától fogva az oda való kikötő hely egészen üressen áll, mivel tartván az újjonan való sequestrum alá vettetések iránt, minden neutralis hajók, olly gyorsasággal mentenek-el annan, a' mijennel csak lehetett. — Az Anglusok a' Hollándiai kikötő helyektől fogva egészen fel *Kalaisig*, minden kikötő helyeket úgy körül vettének, hogy a' tájjékán még a' halászok se mernek ki-menni, melly miatt a' kereskedés-

ben nagy akadály vettettetett. — A' *Madritti* udvarnak, a' Frantzia Respublikával való újj szorols egyesülése, Spanyól Országban békételenségre szolgálthatott alkalmatosságot, a' melly még az Admirál *Langara* flottájához is ki-hatott. — *Kadixba* Novemb. 4-kén, egy hadakozó hajó *Vera Cruxból* hatodfél millióm piastert erő portékákkal meg-terhelve érkezett-meg.

Offenburgból Dec. 18-kán. A' *Kéhli* Fr. őrizet közül 12 bataillon, a' várból ki-ütvén, a' *Strafsburgi* communicatiót ismét meg-akarta magának szerezni, de e' béli tzélját el nem érhetette, mivel *Károly* Hertzeztől vissza verettetett; más nap pedig Capitulatióra akart menni az ellenség, de a' mi vitezzeink réa nem akartanak állani, ám-bár a' Császáriaknak nemtsak a' *Kéhli* 20,000 emberekből álló őrizettel, hanem egyszersmind a' *Moreau* egész táborával is újjat kellessék húzni, a' mellyek a' *Kéhli* őrizetnek minden fertály órában segittségire jöhetnek. — A' *Kéhl* körül lévő katonaságnak, egyebekre való nézve is, de nevezetesen a' 14 napoktól fogva tartott kemény hideg miatt sokat kellett szenvedni.

Tyrolisból Dec. 18-kán. Mind itt (*Tyrolisban*) mind pedig Olasz Orzágnak felső részeiben, igen kemény hideg idők járnak, a' havasokan nagy hó vagyon, a' melly a' háború folytatására nem kis akadály. — Az *Alvintzi* tábor a *Bassánónál*, a' *Dávidoviché* pedig *Alanál* fekszik. — A' Frantziák az *Etsch* vize mellett fekülznek, és onnan, sem elébb, sem hátrább nem vonnyák magokat, a' kik között feles számú betegek vagynak. — *Bounaparte* a' Fr. Directoriumnak azt igérte vala, hogy *Mántuát* 14 alatt bizonyosan meg vészti, és hogy igéretit nem tellyesitheti, kétzer 14 napjánal is több az ideje.

Dec. 14-kén, a' *Pétersheimnél* lévő magyar huszárok, a' Frantziáknak őrizeten lévő 11 huszárjokat, lovastól együtt el-fogták.

A' Frantziákkal tellyességgel nem köttetett

még fegyverfzűnésbeli békesség, a' mint az iránt az újjabb tudósittások bizonyosokká tesznek. — Olasz Országban a' *Klagenfurti* Dec. 25-kán költ levelek szerént is mind a' két taboroknál tsendes-ség vagon.

Lengyel Országban a' Vistula vize mellött.

A' mostani Orosz Császár, minekutánna az országlást a' kezihez vette vólna, a' *Prussziai* Királyhoz tulajdon kezével irt egy levelet, a' mellyben a' vele tartatandó barátság iránt, bizonyos-sá kívánta tenni, és a' *Prussziai* Királynak *Pétersburgban* léve követihez, a' néki adott audientzián különös kegyelmességgel viseltetett ő Felsége. — A' *Persiai* határ szélek felé pedig, a' mint ezt igaznak lenni hirtelik, egy Kurirt azzal a' parantsolattal küldett-el, hogy a' had folytatásának véget vetvén, az által az emberi vérnek kedveznének, és hogy békességet kössenek. — Az a' hire, hogy a' közelebb múlt hónapnak Nov. 19-kén, a' most meg-halálozott Császárné is, valamelly hadakozó hatalmassággal újj alliantziára akart vólna lépni, melly iránt való tractatus felöll már úgy vélekednek, hogy az egészen el fog maradni. Már az egész *Lithuania* le-tette a' maga homagiumát az újj Császárnak, a' ki hogy a' maga meg-halálozott attyának III-dik *Péternek* tetemeit a' Klastromból ki hozatván, azt a' Nagy Császárné tetemei mellé tétettette, és hogy mind a' két meghóltakra nézve, a' szokás szerént Sz. Mise mondattassék, meg-parantsolta vólna, ezt a' fennebb meg-nevezett levél is igaznak lenni hirteli.

A' mostani újj Orosz Császár, az Oroszoknak I. *Péter* által el-törölttetett azon törvénnét, hogy az Orosz Országlás, az asszony emberek kezekre által ne mehessen, újjolag bé-hozta, meg-erössitette — a' ki a' Nagy Hertzeggel minden nap ki lovagolván, minden dolgok folyásokat, a' maga szemeivel kíván meg-látni, mellyre való nézve, a' városban gyakorta úgy szokott szerte széjjel

járni, hogy másoktól meg ne ismértessék. — A' többek között a' nép, a' kenyér kintsinysége iránt panaszolván, maga a' Császár, isméretlen köntösbe öltöztvén, egy kenyér sütőtől kenyeret vett, mellyet meg-mérettetvén, úgy találta, hogy az a' maga ki-szabott nehézségét ki nem ütette; mellyre való nézve a' kenyér iránt kemény parantsolatot adván-ki, az óltatól fogva a' kenyér is nagyobb, és az életre tartozó más dolgok is oltsobbak lettenek. — A' gonosz tévőknek, kivévén azokat, a' kik felette nagy gonolzságot tselekedtenek, a' mostani Császár Generál-Pardont, közönségesen való engedelmet adni méltoztatván, a' fogságban lévő személjek, rabságaikból szabadon botsáttattanak. — Az Európai Hatalmasságok' *Péttersburgban* lévő Követjeihez, Ministereihez, a' Császár Ő Felsége, a' maga viselete által azt kívánta ki-mutatni, hogy az ő udvariakkal való szövetségét meg-tartani, és velek továbbra is egyet értésben, Hármoniában kíván lenni. — A' közelebbről meg-hólt Orosz Császárné II-dik *Katalin* felől azt jegyzik-meg, hogy a' maga Országglása alatt, az Orosz Birodalmat 10,000 quadrat mért földel nagyobbította volna meg.

Az Orosz Császárné II. *Katalin* halála, a' *Berlini* udvarnál Gr. *Narischkin*; a' *Bétsi* udvarnál, Hertzeg *Gallitzin* a' *Stockholmi* udvarnál pedig, Gr. *Golowkin* által jelentetett-meg. — *Zubow* Hertzeghez a' Császár Ő Felsége illy kegyelmes ki-jelentést tett; a' kegyelmed néhai édes anyja baráttya, kegyelmednek is mindig baráttya fog lenni.

Magyar Ország.

Nyitra Vármegyei Helységben, Zerda hely Urasághoz tartozó faluban *Tsaladhán*, egy paraszt affzony olyan termékeny vólt a' közelebb múlt Octoberben, hogy egyszersmind két fiat és egy leányt szült, a' kik olyan nagyok vóltának a' magok születések idején, mint a' leg nagyok született gyermekek szoktanak lenni, és a' mi több

a' terhes asszony érzékenységes fájdalom nélkül menekedett meg a' maga terhétől. Mind a' három gyermek a' keresztséget nemtsak hogy elérte, de a' mái napig is élt volna mind a' három, ha a' dajkának gondviseletlensége miatt, mivel a' szülő asszony elégtelen vólt mind a' háromnak szoptatására, egyik fiú a' napokban meg nem hólt volna, a' gyermekek közül kettő fiú vólt, és egy léány. De kár, hogy az anya a' léánykáját nem bízta a' dajka gondviselésére, így a' két fiú megmaradott volna, mivel a' mostani háborúra való nézve, a' fiú szükségesebb, mint sem a' léány.

Itten még azt is meg lehet jegyezni, hogy ezen termékeny asszony ez előtt is párjával szülte a' gyermekeket. — Bár az ő Felsége Birodalmában sok ilyen ditsérétre méltó asszonyok találtatnának, a' kik két fiat és egy léányt hoznának a' világra, e' képpen az egyik fiú minden rövidségen kívül a' Status szolgálatjára fordittathatnék.

* * *

Mélt. Gróf *Raday Pál* Úr ő Nagyságát az *Eperjesi* Dist. Táblának Assessorát maga arany koltsos hivei közé számlálni méltoztatta Fels. Urunk.

Török Ország.

Konstántzinapólyból Nov. 10-kén. A' Frantzia Respublika eddig itten vólt követjé *Verninac* a' napokban vissza indúlt *Párisba*, a' kitől a' Nagy Úr a' Fr. Directorium számára, a' többek között egy tsudálkozásra méltó szép nagy sátort küldött ajándékba. — *Betsbe* és *Berlinbe* egy egy Ottomanniai Minister szándékozik útra indulni. — — *Chalgrin* a' XVIII-dik *Lajos* követinek adván ki magát, az újj Fr. követ *Dubajet* a' Portánál véghez vitte, hogy az ő követtsége beli jeleket, mint a' fejér *Kokárdát* 's több a' félét le-kellett raknia. —

* * *

P A E A N

Q U O D

SERENISSIMO REGIO HAEREDITARIO PRINCIPI,

E T

ARCHIDUCI AUSTRIAE

C A R O L O,

P R O V I C T O R I I S

H O C A N N O D E G A L L I S R E P O R T A T I S

J O S E P H U S B A R O B E R N A K O V I T S

D E O L O V A T Z

S U A E E X C E L L E N T I A E A R C H I - E P I S C O P I
C O L O C E N S I S C A E R E M O N I A R I U S .

A N N O 1 7 9 6 .

D I E S U A E S E R E N I T A T I S O N O M A S T I C A

I V . N O V E M B R I S .

CAROLE magnanimi complès bene Nominis omen,
 Quo nullum Gallo tristius ante fuit,
 Per Quintos etenim prout candida lilia, per Te
 Sic tricolora suo signa cruore rubent;
 Macte animo Princeps felicibus edite fatis!
 Quem virtus annos jam tulit ante suos,
 Candidus i, cernis nivea ut Victoria dextra
 Praetendit castris laureaserta tuis?
 Et jam sponsa fidem servat, thalamosque jugales,
 Saepe procata atavos non nisi Diva tuos,
 Scilicet eximiae Dea carpitur igne figurae
 Caelestesque animas candidus ardor habet;
 Visceribus Patriae poteras pulsare colubros,
 Herculeum in cunis poene imitatus opus;
 Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes,
 Palma Tibi ejecto bellior hoste venit,
 Atque iterum impietas studio suffertur in altum;
 Ut per Te casu dein graviore ruat;

Huc Ludovice nigras si quid sapis inter arenas
 Aspice, namque tui sanguinis ultor adest,
 Cernis ut irriguo quamvis tibi flumine guttam
 Utque piet manes hostia multa tuos?
 Fertque orco gratas vespillo cadavera ut offas,
 Decolor hostili sanguine Maenus eat;
 Maene pater nitidis frustra conare fluentis
 Eluere exuvias crimina dira tuas
 Sunt ignota erebo, stygiae et quae Janitor aulae
 Horreat, in terris nomine monstra carent
 Virginitas (minimum id) queritur polluta nefande
 Crimine, ibi raptas incola plorat opes,
 Hic (da verba dolor) Superum subit ara latrinam,
 Divum hic effigies, signa ibi trunca jacent,
 Eloquar infandum? rabido hic sub calce gemiscit,
 Qui latitat cereris sub nive Divus amor!
 Quid tibi grataris dixi impia turba triumphos?
 Criminibus tellus hiscit onusta tuis,
 Mensuram implēsti, sine, mox dabis improba poenas
 Jam conjuratis in tua damna Diis,
 Auguror, eveniunt, pernicious advolat alis,
 Danubii ad rapidas fulminat ultor aquas
 CAROLEUS trepidos agitat Mars ense latrones,
 Alite per campos pulverulentus equo,
 Sternitur atra cohors ultricis grandine cannae.
 Sternitur et gladiis Hussara turba tuis,
 Funeribus complet, modo quos vastaverat agros.
 Non sat diductis faucibus Orcus hiat,
 Caetera quaerit opem projectis turpiter armis
 Turba fugae, et fugiens vix bene tangit humum,
 Ad Maenum Austriacas cumulat Victoria palmas,
 Urget et ex sacro signa profana solo,
 Spes tua nunc ubi dic Jurdane vorata Viennam,
 Illa ubi Caesareae proxima praeda domus?
 Heu tulit Austriacae vindex Victoria causae,
 Et cassam in rapidos jussit abire Notos!
 Quae libertatis portasti et Munera tecum,
 Naufraga per liquidas vincla feruntur aquas,

CAROLE dum licuit braccato malleo franco,
 Quaecumque aethereis Te vehit aura viis,
 Plaude Tibi in magno rursus redivive Nepote,
 Qui geminat lauris Nomina avita suis,
 Ast Tu semideum sanguis generose Parentum,
 CAROLEUM invicti nomen adeptus avi,
 Perge, Alemanna tuis augusta est terra triumphis,
 Nullaque ferme atavo palma legenda solo,
 Belgica sed nunc Te passis miseranda capillis
 Invocat, in poenas libera facta suas,
 Ilicet ad socios produce tua signa Britannos
 Atque Ostendano vincula deme mari,
 Sicque ubi de patrio pulsabis limite monstrum,
 Et Rhenus ripa liber utraque fluet,
 Strenuus averso saevaingere vulnera Franco,
 Ultor et hostiles depopuleris agros,
 Dumque rapax meritis exercita bellua flagris,
 Te pacis flexo poplite poscet opem,
 Tunc Te sublimem titulos super, atque Tropaea
 Austria primaevos percolet ante Duces,
 Et juvenem Heroem per compita laeta Vienna
 Vectabit niveis Gloria semper equis.

Egy Poéta szabad gondolatjai,

Az én mesteremhez.

Mérész tollad, a' ki nem félsz hátára szabadság
 Nélkül réa tenni, az *Római* kellemetes vers
 Gráditos ugrásit leg elébb próbálta soroknak!
 Tégedet a' versek tüzzel tellyes Isteni ha
 Szent fuvallások szelivel földtől fel-emeltek,
 Fellyebb nállunknál: adj nekünk mennyei Lelked
 Példa remekjéből tudhassunk varrani mellyről
 Himet. — Repdesnünk hadj minket férgékül az por
 Szine felett, felső tiztább Eg sepreje higjann
 Szomszédos két Hang betű nállunk öszve nem ólvad
 Vedd-el azért a' szegény *G-t* többé oldala mellől,

És amaz el-tűnt - el bátran tedd vissza tserédet;
Tartsd akkorra mikor szép hárfád angyali hurján
Harsogtatni szavad fogod, az nagy Mántua híres
Vers szerzője fejénn nehezen hagyván kofzorúját.

Egy ajándékba küldött Pipa szer mellett:

Füstye szelid balsamjával gond füstyeit üző
Szeret vedyed olly szívvel, millyennel ajánlja barátod:

Fordittás, a' Wieland Oberonnyából:

Gondolj egy affzonyt szépséginek ifjú tavasszán
Vénus után, millyent irhatna Apelles etsetje;
Almélkodva tsudálja irigy szem teste szabását;
Szinén liliómok hava jádzék rosa tüzével;
Két szemeit villám, ajakit mozdítsa mosólygás;
Kedvességeitől lobbannyon a' bújá kívánság,
'S ezt Erkölts felséges méltósága meg óltsa;
Gondold mind: 's légyen az hozzá tsaknem tsupa árnyék:

N. Mlgs. Zejk Dániel Úr koporso kövére:

Itt vagynak porai, magát,
Él, nem holt-meg, amott keresd
Az nagy jó lelkek között
Zejk Dánielnek.

Bé-rekesztés.

A' mái posta nappal végezi, a' Magy. Kurir
Barna paripája, ebben az elztendőben, a' maga
eddig vólt gazdáihoz való gyors futását, kik kö-
zül ha valakinek az ő eddig tett szolgálatja nem
tettzett, azoktól a' mái nappal bútsút veszen; a'
kik pedig az ő szolgálatjával továbbra is élni ki-
válnak, és az ő abrakra valóját, a' szokott úton
módon vagy meg-küldették, vagy ennekutánna
meg-küldeni nem sajnálják, azoknak azt az igé-
retet téfzi, hogy a' közelebb jövő 1797-dik elz-
tendő 3-dik napján, szolgálatjához újra hozzá
fogván, a' mennyiben tsak lehetséges léfzen,
szolgálatját úgy igyekezik folytatni, hogy réájja
senkinek is méltó panassza ne lehessen. — —
Ad revidere!

Vége az 1796-ik Esztendőnek.

Füskúti Landerer Mihály Könyv-nyomtató és
Könyv-Arosnál jövő Sz. János Feje vétele
Pesti Vásárkor, következő Új Magyar-
Könyv fog ki-jönni.

A' J Ó

GAZDA-ASZSZONY,

A V A G Y

O L L Y H A S Z N O S

K Ö N Y V E T S K E,

mellyben

az Aszszonyoknak házaikban, és házaik kö-
rül, némelly hasznos és meg-kívántatandó dol-
gok meg-írattattak; és mellyet német nyelvből
mind a' mostan élő, 's mind az ezután követ-
kezendő Aszszonyoknak, és Leány-Aszszo-
szonyoknak-is hasznokra fordított és
közönségessé tett.

V E R E S M I H A L Y.

Az Ara kötetlen 34 xr. kötve pedig 51 xr.

Minden Ditséret helyet tsak ezen Könyvnek Lai-
stroma adattatik hírről az érdemes Magyar
Közönségnek.

MUTATÓ TÁBLA.

J e g y z é s: (Itt a' számok, nem a' Leveleknek szegeleteiken lévő számokra, hanem a' dolognak számjaira igazítanak, az-az: azt kell keresni, hogy ez, vagy ama' dolog, hanyadik szám alatt vagyon a' könyvben,)

A blakot tsinálni gyóltsból 216. papirosból.	217
Abrázatot széppé tenni, 226. 227. 48. annak jó színt adni	93
Akovitát főzni	196
Almát fokáig el-tartani	112
Anslóg, vagy hordót füstölő igen jó féle ..	168
Apátza' fingsotska, tészta mü' neme a' Németeknél	279
Arany tsipkét, paszamántot 's a' t. ki-tisztítani, ki-főzni 6. 9. 11. 12. széppé tenni	33
Aréna, vagy kö ellen az emberben, nyavalya' neme 339. és	344
Aszfonyt vénet tsinálni, ez-is tészta mü neme	253
Ajakak pattogások ellen orvosság	92
Bársonyt avúltát széppé tenni 22. a' motskot belöle ki-venni 23. a' viaszszat ki-venni belöle	24
Balsam, jó szagú 102. jó féle	234
Baratz lév 213. bé-tsinálni	231
Bé-	

MUTATÓ. TABLA.

Béles, lépés méz formára 274. veséből 275. nád mézes 272. tükros	272
Bé-tsinálni: a' vad húst sós vízzel, és a' Sertés húst	286
Birsalma: bé-tsinálni 211. sütni	278
Bolhák ellen való orvosság	143
Botost selyemből valót meg-tisztítani 8. meg- mosni	39
Bört meg-tisztítani 254. meg-szépíteni	255
Büdös férgek ellen	142
Bor' motskot a' selyem ruhákból ki-venni, 's a' posztókból 30. a' romlottat helyre hozni 164. az avason jobbítani 165. hogy virágos ne legyen 166. az igen ánszógo- son segíteni 167. az etzetesen 169. a' Sa- vanyún 169. rossz ízűn és szagún 170. 171. édest hamar tsinálni 172. Muskataly ízűt 173. hogy ne változzon sokáig 174. kékényből tsinálni 175. ürmöst 176. meg- ne romoljon 178. penészes ne legyen 179. virágos ne legyen 179. rossz ízűt 's sza- gát el-venni 180. szép színt adni néki 181. édesset tsinálni 182. edessen el-tartani 183. arany színűt tsinálni 185., a' nyúlóson segíteni 186. tseresznyéből tsinálni 187., vízből tsinálni 323. le-vonni mikor jó? ..	207
Damaszt meg-tisztítani	8
Derék allyakat, jól bé-kenni 50. a' molyok- tól óltalmazni	71
Diót olaszt meg-hámozni 113. sokáig el-tartani	114
Dohány' tüvei tésztaból, kalátsnak a' neme	288
Dühös eb' marás ellen orvosság	243
Edény papirosakból 225. ezüstből valót meg- tisztítani, széppé, fényessé tenni	13
Ezüstöt magát széppé tenni	33

MUTATÓ TABLA.

Égés ellen, melly víztől vagy 110. 'sirtól, vagy tüztől	100
Egerek ellen, 's azokat el-vezteni 148. ..	149
Élefánt tsontból való edényeket meg-tisztítani	38
Enyv, üveget forrasztani	318
Eperj idején való	233
Eső tseppeket ki-venni a' posztóból	17
Elzentsia: ánisból 229. ürömből 292- 'sáallyából	293
Étel melly igen sós, azon segíteni	250
Etzetet tsinálni vízből 103. esőből, borból, serből 160. minden színüt 161. érelni, tsinálni	159
Fa : jégből, tészta mü' neme ez-is	257
Fagygyú, melly által, a' papírosból, 's könyvből a' motsok ki-vétetik 40. ki.ol- vasztani, 58. sokáig el-tartani	120
Fánk Augspurgi, tészta mü neme	281
Fátyolt fejeért meg-tisztítani 2, a' feketét 3, a' fodor fátyolt és feketét	3
Flastrom mindenre hasznos 98. 295. régi és új sebekre	99
Fekélyt gyógyítani	340
Festék aranyból	236
Fogat tisztítani por 302. füstölni való por	260
Fonalat fejezíteni 5. égetés nélkül az arany- tól és ezüstől el-választani	7
Fülbe bűvő bogarat a' fülből ki-venni	386
Geleszták ellen való orvosság a' gyermekek- nek	95
Gelztenyét, sokáig el-tartani	115
Gyertya sokáig tartó 205. jó füstü és szagú 137. sokáig égő 59. jó szagú 60. önteni 61. sokáig tartó 62. fa belül 63. viaszból való 64. nem bűdös 's nem füstölő	64
Golyóbis: motskot ki-vevő 20. üvegből való és szépen látszó	199

MUTATO TABLA.

Gyöngyöket mosni, tisztítani 41. 42. fényeseket tsinálni	313
Gyümölcsöket el-tartani télben 116. viaszból tsinálni 104. abból, bor és must	163
Gyomornak jó víz 306. azt erősítő por	235
Guta ütés ellen Orvosság 261. és	331
Haj port tsinálni	74
Hajat és szőrt valamely helyről el-veszteni 75, nevelni a' hol nintsen 76. hogy el-nemenjen 77. feketévé tsinálni 78. fejérré ..	79
Halat kézzel fogni a' vízben	311
Hideg lelés ellen orvosság	338
Himlő gödrei ellen 326. el-üzni az ortzáról, óltalmazni a' gyermekeket	83
Himmel varrott ruhát széppé tenni	10
Hógulya, tészta mü' neme ez-is	276
Hurka olasz módra 197. füstre való 198. mondolából	270
Húst, sokáig el-tartani 104. meg-óltalmazni a' férgekétől 105. hamar meg-főzni, ha vén; roszsz szagát el-venni 122. a' férgeseket belöle ki-üzni	329
Ir igen hasznos az égés ellen	101
Kávé motskot a' ruhából ki-venni	16
Kaláts norinbergai	305
Kakas hogy ne kukorékolyon 152. herélni	127
Kappant jól meg-hizlalni	128
Kantsókat ha el-törtek, öszve enyvezni	57
Kláríst halaványt jó színre hozni 45. annak való festék	289
Kendert széppé, puhává, fejérré tenni 1. az abból valót meg-fejériteni	34
Képeket meg-újítani 37. legyek ellen óltalmazni 48. üveg alá tenni 200 fok felét tsinálni	202

MUTATÓ TABLA.

Égés ellen, melly víztől vagy 110. 'sirtól, vagy tüztől	100
Egerek ellen, 's azokat el-vezteni 148. ..	149
Elefánt tsontból való edényeket meg-tisztítani	38
Enyv, üveget forrasztani	318
Eperj idején való	233
Eső tseppeket ki-venni a' posztóból	17
Elzentzia: ánisból 229. ürömből 292- 'sálllyából	293
Étel melly igen sós, azon segíteni	250
Etzetet tsinálni vízből 103. esöböl, borból, serböl 160. minden színüt 161. érelni, tsinálni	159
Fa: jégből, tészta mü' neme ez-is	257
Fagygyú, melly által, a' papírosból, 's könyvből a' motsok ki-vétetik 40. ki.ol- vasztani, 58. sokáig el-tartani	120
Fánk Augspurgi, tészta mü neme	281
Fátyolt fejërt meg-tisztítani 2, a' feketét 3, a' fodor fátyolt és feketét	3
Flastrom mindenre hasznos 98. 295. régi és új sebekre	99
Fekélyt gyógyítani	340
Festék aranyból	236
Fogat tisztítani por 302. füstölni való por	260
Fonalat fejëriteni 5. égetés nélkül az arany- tól és ezüstöl el-választani	7
Fülbe bűvő bogarat a' fülből ki-venni	386
Geleszták ellen való orvosság a' gyermekek- nek	95
Gelztenyét, sokáig el-tartani	115
Gyertya sokáig tartó 205. jó füstü és szagú 137. sokáig égő 59. jó szagú 60. önteni 61. sokáig tartó 62. fa belül 63. viaszból való 64. nem bűdös 's nem füstölő	64
Golyóbis: motskot ki-vevő 20. üvegből való és szépen látszó	199

MUTATO TABLA.

Gyöngyöket mosni, tisztítani 41. 42. fényeseket tsinálni	313
Gyümölcsöket el-tartani télben 116. viaszból tsinálni 104. abból, bor és must	163
Gyomornak jó víz 306. azt erősítő por	235
Guta ütés ellen Orvosság 261. és	331
Haj port tsinálni	74
Hajat és szőrt valamely helyről el-veszteni 75, nevelni a' hol nintsen 76. hogy el-nemenjen 77. feketévé tsinálni 78. fejérré ..	79
Halat kézzel fogni a' vízben	311
Hideg lelés ellen orvosság	338
Himlő gödrei ellen 326. el-üzni az ortzáról, óltalmazni a' gyermekeket	83
Himmel varrott ruhát széppé tenni	10
Hógulya, tészta mü' neme ez-is	276
Hurka olasz módra 197. füstre való 198. mondolából	270
Húst, sokáig el-tartani 104. meg-óltalmazni a' férgekétől 105. hamar meg-főzni, ha vén; roszsz szagát el-venni 122. a' férgeseket belöle ki-üzni	329
Ir igen hasznos az égés ellen	101
Kávé motskot a' ruhából ki-venni	16
Kaláts norinbergai	305
Kakas hogy ne kukorékolyon 152. herélni	127
Kappant jól meg-hizlalni	128
Kantsókat ha el-törtek, öszve enyvezni	57
Kláríst halaványt jó színre hozni 45. annak való festék	289
Kendert széppé, puhává, fejérré tenni 1. az abból valót meg-fejériteni	34
Képeket meg-újítani 37. legyek ellen óltalmazni 48. üveg alá tenni 200 fok felét tsinálni	202

MUTATÓ TÁBLA.

Kelést veszedelmest meg-gyógyítani	340
Kenyér portugalliai 246. sárga 247. mondo- lából 267, gyermek ágyas Aszszonynak való	287
Kertet kövékíteni trágya nélkül	342
Kézkenőket minden-féle mocsoktól meg-tisz- títani	15
Kezeket, szépekké fejérekké tenni	84
Kefztyüt jó szagúvá tsinálni	224
Kolbászt olaszt tsinálni 197. kolbász kólyika ellen való	280
Köröm méreg ellen orvosság	341
Követ minden felét meg-tisztítani 43. a' tir- kis követ meg-tisztítani	44
Körtvélyt el-tartani 112. bor abból	162
Lámpás sokáig égő	320
Láb' fázás ellen télben óltalom	155
Lent széppé, pulkává fejérré tenni 1. len ru- ha ha sárga, orvosolni 25. len ruhát meg- fejérinteni	34
Legyek ellen való orvosság 147. azokat a' magok valóságokban el-tartani	315
Levelet, egy tojásban el-rejteni 307. úgy ír- ni, hogy a' betűk ne látassanak 308. azt el-olvasni	308
Liktárium birs-almából	210
Lúdat elevenen meg-sütni's fel-tenni az asz- talra, 124. hamar meg-hizlalni 125. hogy nagy májok legyen	126

*A' Téréségnek fogyatkozása miatt az egész Laistromat az érdeemes Közönséggel nem közölhet-
tyük: Mind-azon-által ezen ide nyomtatott, e-
gész M. Betűig folyó, Laistromon kívül ezen
Munka még több mint száz igen hasznos Tzikke-
lyeket foglal magában.*

Ezen felette hasznos Munkán kívül még-következendő Uj Könyvek-is találatnak:

fl. XI.

A' Szép Uránia Amerikában, egy érzékeny Játék 3. Fel-Vonásokban, ki-adta Karadi István 8vo Pesten 1796.	—	20
Törpe Péter. Késértető Történet a' tizenharmadik Századból második Darab	—	36
— Mind a' Két Darab.	1	12
Gyöngyösi Istvánnak költeményes Maradványi, mellyeket a' régi nyomtatás és kézírások ízerént újra ki-adott <i>Dugonits András</i> Kir. Oktató. Két Dar. szép Postapapiroson	3	—
— Nyomtatón pedig az árra	2	30

(Az első Darab magában foglalja 1.)

Dugonits András Urnak Elöljáró-Beszédét.

2.) Gyöngyösi István életének históriáját.

3.) Az egész Charikliát. A' második pedig

1.) A' Murányi Vénust. 2.) A' Palinodiat.

3.) A' Rózsa koszorút. 4.) Kemény Jánost.

5.) A' Kupidót. — Az első Darab, Gyöngyösi képevel, a' második pedig Veselényi

Grófnéével díszeskedik.)

Barmokat Orvosló-Könyv, mellyet a' Közjónak hasznára ki-botsátott Tolnyay Sándor, a' Barmokat Orvosló Tudományinak Tudóssa, és Pesten a' Kir. Universitásban közönséges Kir. Professora. 8vo 1796. — 51

(Ez a' Könyv, a' lovaknak, szarvas marháknak juhoknak, sertéseknek 's a' t. betegségeit, és azoknak orvoslása módját tökéletesen, és fundamentomosan magában foglalja.)

Takáts Adám, hallotti-Prédikátzióinak 4-dik és utolsó Darabja — 36

— Mind a' hat Darab 3 36

Há.

Házi-Kertész, az az: hasznos, és tapasztalásokkal erősített Oktatás, mint kellessék hasznos Gyümölcsös-fákat, és szükséges konyhabéli zöldségeket nevelni. 8vo 1796.	—	24
Gánem és Fernáh, Napkeleti-Történet.	—	12
A' Magyaroknak eredetéről, ezeknek Királyainak életekről, viselt dolgaikról 's a' t. Magyar Versekben adta Ketskeméthy Zsigmond. 8vo	—	15
Rosenstein Miklos K. Svéciai Fő-Orvos Orvosi-Tanítás, a' Gyermeknek nyavalyáiknak meg-esméréséről és gyógyításáról. 8vo	1	30
Szakáts Könyv (Új) 8vo	—	24
Magyar-Ország Királynéknak az ő Kir. jussokkal együtt való históriája 8. maj.	—	36
Frantzia-Országának, az első fel-zendülésétől fogva el-követett gyilkos és zentségtelen Történetei. 8vo min.	—	36
Magyar Gyász: avagy második Lajos Magyar Királynak a' Mohátsi mezőn történt veszedelme. Versekben 8. min.	—	30
Kosztolányi Sándornak egész esztendőbeli Vasárnapokra intéztetett Sz. Beszédei Két Darab 8vo	2	—
Mátyus István (M. D.) Diätetikája. Hat Darab. 8vo maj.	9	—
Dugonits András, Kir. Oktató Jeles Történeti. Két Könyv. Az első magában foglalja Tóldi Miklóst, és Etelkát Karjelben; a' második, Bátor Máriaát, és Kún-Lászlónak szomorú Történetit 8vo	2	—
— A' Gyapjas Vitézek, két Könyvben 8.	2	—
Gyermekeknek Fisikája ki-adta Szönyi Benyamin 8vo	—	20

Mind ezeken kívül egy, a' Fűskúti Landerer Mihály valamennyi Aros-Könyveit magában foglaló Katalógus fog az említett jövő Pesti Vásárkor minden fizetés nélkül ki-osztattatni.